

kanoniseret som Helgen, har udtalt sig i den Retning. Jeg paaberbaer mig ikke dette; thi med al Agtelse for denne lærde og i mange Henseender høit fortjente Mand, saa vil jeg dog ikke sige, at han er nogen Autoritet, men han siger: „Derimod kunne de Love, som af særlige ikke politiske Grunde have forbudt visse Forsamlinger eller betinget dem af en administrativ Tilladelse, ikke antages at være bortfaldne ved Grundloven“, og som Exempel anfører han blandt andre navnlig Forordningen af 26de Mars 1845, ja, han tilføjer endvidere: „Der kan heller ikke være Noget til Hindrer for, at senere Lovgivning giver yderligere Forrifter i saa Henseende“ —, men, som sagt, jeg lægger ikke videre Vægt herpaa. Jeg tror saaledes yderligere at have paavist — hvad der efter min Mening i Øvrigt ikke trangte til nogen Paavisning —, at de Indvendinger, som man fra Grundlovens Synspunkt har fremsat imod dette Lovforslag, ikke have Noget paa sig. Naar jeg skulde udtale mig om det, saa vilde jeg sige, at jeg finder, at det i det Hele er et overmaade fornøstigt lille Lovforslag, som paa en meget rimelig Maade har truffet Mellemveien imellem det, at paa den ene Side Staten stiller sig helt udenfor ethvert Forhold til Kirken og aldeles ignorerer det religiøse Liv, og paa den anden Side den pietistiske Retning, som vil lade Staten søge at fremme det religiøse Liv gjennem Indskrænkninger i det borgerlige Liv, der maa erkjendes at være utilbørlige. Man kan ganske vist diskutere om en eller anden Bestemmelse i Lovforslaget, og jeg kan heller ikke tiltræde dem alle. Navnlig erkjender jeg, at Bestemmelsen i § 12, som det ærede Medlem fra Ribe (H. Kruse) ikke uden Grund rallede over, ikke er ganske heldig, thi det er vistnok ikke muligt at holde Kontrol med, om Rjøselen er til fordelende Skibe eller til et andet Sted; der er ogsaa flere andre Bestemmelser, som jeg ikke finder ganske heldige; men jeg skal kun berøre et enkelt Punkt, hvor jeg ikke kan slutte mig til Lovforslaget, fordi det der gaar videre i Indskrænkning, end den nugældende Lovgivning gjør, medens det ellers paa alle andre Punkter giver mere Frihed. Jeg sigter herved til det Forhold, som omhandles i 2det Stykke af § 9 med Hensyn til, at der ikke tillades offentlige Forslystelser Aftenen førend de store Helligdage. Efter den nu bestaaende Lovgivning maa det antages, at offentlige Forslystelser kunne finde Sted Aftenen før de tre store Helligdage samt ogsaa Aftenen før Skjærtorsdag, kun ikke Aftenen før Store Bededag. Saaledes tror jeg, det kan siges at være nu, men det foreliggende Lovforslag vil komme til at gjøre en større Indskrænkning gjældende paa dette Punkt, og det vil jeg ganske vist ikke kunne være med til. Overhovedet er jeg ikke ganske utilbørlig til at sige — hvad der blev yttret privat til mig af et æret Medlem, der sidder tæt ved mig —, at det overhovedet er tvivlsomt, om denne Hændelse af Aftenen før Helligdagen ikke

burde ophæves. Herom skal jeg forøvrigt ikke udtale nogen bestemt Mening; men, som sagt, jeg finder iøvrigt Lovforslaget at være godt, og jeg vilde derfor være tilbøielig til at mene, at man ikke skulde udsætte dets Irafttræden til 3 Maanedere efter Lovens Indrykken i Lovtidenden. Hertil finder jeg ikke tilstrækkelig Grund. Der er blevet anført, at man jo maa have Tid til at tilvejebringe de Politivedtægter, som omtales i § 12, og som aabne Udsigt til Pempelser i Lovens Forrifter, og denne Betragtning vilde jo være fulkommen rigtig, hvis Lovforslaget gik ud paa at indføre Indskrænkninger i den bestaaende Tilstand, som der maatte hjælpes paa ved saadanne Politivedtægter; men naar jeg undtager det Punkt, som jeg nævnte, og hvor jeg mener, at der bør ske Forandring, indfører Lovforslaget jo ingen Indskrænkninger, og det forekommer mig derfor ikke, at der er nogen Anledning til at udsætte Lovens Irafttræden utover den sædvanlige Tid. Jeg kan altsaa i det Væsentlige slutte mig til Lovforslaget.

Fermansen: Naar man vil anstille en Sammenligning mellem den nugældende Helligdagsanordning og det Forslag, som her ligger for os, vil det strax ses, at den nugældende Helligdagsanordning stiller sig et dobbelt Formaal, det at skaffe saa vidt mulig Søndagsstilhed og Helligdagsfred tilveie og det at opmuntre til og skaffe den størst mulige Del af Landets Borgere Tid og Velighed til at bivaane den offentlige Gudstjeneste. For at opnaa det sidste Niemed er det, at den nuværende Lovgivning forbyder de fleste Mæringsdrivende i Byerne og paa Landet at æste Arbejde af deres Svende, deres Arbeidere og Lyende om Søndagen. Det nuværende Forslag derimod indskrænker sig til at søge at fremme det ene af disse Formaal, nemlig at skaffe Søndagsstilhed tilveie og sjerne unødvendig Forskyrrelse saavidt muligt fra dem, som ville benytte Søndagen i Overensstemmelse med denne Dags Bestemmelse. Det hedder saaledes i Motiverne, at det er ikke Opgaven at tvinge den Enkelte til at helligholde Søndagen, men kun at værne om, at Andre ikke forstyrre dem, som vilde holde den hellig. Det hedder endvidere: Det er nu for Tiden ikke Hensynet til at sætte Folk i Stand til at søge Gudstjeneste, men Hensynet til at skaffe dem en Hviledag, som træder i Forgrunden. Jeg ser imidlertid ikke rettere, end at, dersom der skal lægges nogen tilbørlig Vægt paa denne sidste Uttring, paa det sidste Formaal, at skaffe Folk en Hviledag, saa vil det komme til for den allerstørste Del at falde sammen med Formaalet for vor nugældende Søndagslovgivning; thi Vang til Deltagelse i Gudstjenesten finder jo heller ikke Sted nu, og det, som den nuværende Lovgivning vil, er jo ogsaa kun at skaffe Borgerne en Hviletid, saaledes at de kunne sættes istand til at besøge den